

تۈرك يۈردى

ناشرى : تۈرك يۈردى

مىدرى : آق جورە اوغلى يۈسەف

ادارە مىدرى : توفىق نورالدين

يىل ۱۳۳۰ ۱۲ ۸ ۱۳۳۰ ۱۳۳۰
يىل ۳۲ جىلد ۶ ۶۸

(۱۵) gaz-ia غازیاء. بولغتك معناسی: (۱) صو ایچنده یورومك، كزملك؛
 (۲) دره یی یورویهرك كچمك + (۳) برهانکی شی' آياقله باصمق، چيگنه مك،
 باصدير مق + (۴) یورومك، كزملك و بوكا مائل. غازیاء سوزی بوسبوتون یرلی
 برسوزکی تلی اولتوب برچوق مشتقاتی دخی واردر. بونك اساسی تاتارده کی:
 kaz (قاز)، giz (گیز) درکه معناسی دخی: كزملك طولاشمق، عثمانلیجه ده
 کذا: که ز - که زملك واردر.

پیتمدی

ابراهم مانولف

ترجمه حال

شیخ جمال الدین افغانی

اون طوقوزنجی عصرک صف اخیرنده افکار اسلامیه اوزرینه اجرای
 نفوذ ایتش اولان اعظم متمکین آره-نده شیخ جمال الدین افغانی ممتاز و یوکسک
 بر موقع احرار ایتشدر. مشازالیه عربجه، عجمجه و تورکجه یی لسان مادرزادی
 کی قوشدینی و آوروپا لسانلرندن بمضیلرینه ده واقف اولدیغندن علوم شرقیه
 ایله علوم غربیه یی کندیسندمه جمع ایله مشیددی. بونکله برار غایت یوکسک
 و کسکین برذکایه مالک اولدیغندن ایکی مدیننی تحلیل و مر برینه عائد فقه مل
 و نقاضی تمیز ایدمچک قدر استمدادی ده حازدی.

بویله برذات بالطبع عالم اسلامک معروض قالدیمی حال اقراض و تدینک
 اسبابی آراشدیرمقدن، معاصر لرینی ایقناظ ایله مکدن و اسباب مذکوریه یی دفع
 ایدمچک چاره لری کویترمکدن کلدیسنی آلامازدی. شیخ جمال الدین حضرتلری
 حقیقه بونون حیاتی شو مبارزه و مجاهده یه صرف ایله مشدر. عجمجه، عربجه
 تورکجه رساله لر، کتابلر، شموعلر نشر ایدمرك هندستانده، ایرانده، قافقا-

سپه ده، عثمانیلقده موعظه لری، نطق لری ایله معاصر لری ایقاظ ایستیک کی
بعضاً آوروپا پانتخنلرنده مثلاً لوندرد و پارسده زماننده کی آوروپا علمای ایله
مجادله قلمیهیه گیریشه رک غربی ده اسلامیت حقنده تشویر ایتیه جالیشور .
بویله یورولمز، مجاهده سنده ییلماز، هرکسه قارش حقیقتی سویلمکدن چکنمز
بر ذات بالطبع راحت یاشایه مازدی . شرقک جهانی ، غربک ده عدالتسزلکی
شیخ جمال الدین ایچون کندیشنی کره ارضک بر طرفدن دیگر طرفنه علی الدوام
آه جق دالغهلر تشکیل اییدیوردی . مسلمانلرجه تقدیر ایدیلمه مش ، آوروپا
لیلرجه تهلکلی عد ایدیلمش بو بویوک مجاهد بالآخره استانبوله خاقان سابق
طرفدن جلب اولنیور و بوراده محترم فقط محبوس سورتده صوک کونلرینی اکیال
اییدیور . اسلامک تعالیهی اوغورنده بو قدر مجاهده و غیرتدره بولونمش
ودین مینک اساسلرینه نفوذ ایتش اولان فاضل مشارالیه بعضی کیمسه لر
طرفدن مغایر دین اولارق کورتمک ایستغیلان ملیت فکرلرینک ده شدتلی
بر طرفداری ایدی . تورک یوردنده [۱] انتشار ایتش اولان وحدت جنسیه
وعرفیه مسئله سی اسمنده کی مقاله سی بونک اک حلی شاهیددر . بو صورته
شیخ جمال الدین افغانی نورکلرک دین ملیسی عد اولونه جق قدر تورانیلر
آردهنده منتشر اولان اسلامک یورولماز بر ناشر وخادمی اولقله قلمایوب عینی
زمانده ملیت دویغولرینک ده مشوقلرندن اولیور .

ایشته بو صایجرده رسمعی درج ایستیکمز بو بویوک مجاهدک ترجمه حلی
حقنده بعض معلومات ویرمک ایسته یه رک بولدیغمز منبع رقتیه مشارالیه طرفندن
و رساله فی ابطال مذهب دهریون و نامیه یازمش اولدینی رساله اک عریحه
ترجمه سته مقدمه تشکیل ایدن و شیخ جمال الدین حضرتلری طرفندن محمد امین
بک اندیمییه هدیه ایدیلمش اولان بر نسخه سنده بولدیق بزدده او معلوماتی بوراده
تلخیص اییدیور .

شیخ جمال الدین حضرتلرینک اصل ونسبی حسین ابن علی ابن ابی طالب
اولادندن اولان مشهور محدث سید علی الترمذی به واسیل اولیور . بابایی

کابل شهری جوارنده کندی موقعه ساکن ایدی . بوعائنهک افغانیلر آره سنده عظیم بر موقی واردی و ساکن بولندینی قطعه یه حاکمیدی . فقط افغان امیری دوست محمدخان عائله یی بومقامدن محروم ایتمش و شیخ جمال الدین حضرتلرینک باباسی کابله مهاجرت ایتک مجبوریتنده قالمشدر .

شیخ جمال الدین افغانی اسعد آباد قریه سندن ۱۲۵۴ سنه سنده تولد ایتمشدر . باباسنک کابله مهاجرتی ایله کنديسی ده اورایه کیتمش و سکنز یاشنده تحصیل علومه مباشرت ایله مشدر . معلمی مامرا بن علی نامنده بر عالم ایتمش . اون سنه تحصیلدن سوکره ۱۲۷۳ سنه سنه قدر مختلف مملکتلرده سیاحت ایتمش و کوردیکی یرلری قوملری ، مطالعه ایتدکن سوکره مملکتته عودت و دوست محمد خانک خدمته داخل اولمشدر .

۱۲۸۰ سنه سنده شیر علی خان دوست محمد خانک برینه گچنجه افغانستانده داخلی اختلاللر ظهور ایتمش و شیخ جمال الدین حضرتلری بواختلاللر ائناسنده مهم روللر اوینامشدر .

اختلاللر ائناسنده عبدالرحمن خان افغانستان تخنه جلوس ایله دی . و شیخ جمال الدینی وزیر اعظم تعیین ایتدی . فقط براز سوکره ینه اختلال ظهور ایدهرک امیر عبدالرحمن خان بخارایه قاچق مجبوریتنده قالدی . شیخ جمال الدین ایسه بر مدت ده افغانستانده قالدی ایسه ده بالآخره ترک وطن لزومنی حس ایتدی . لکن افغان حکومتی مشارالیهک ایران کیتمسی ترویج ایتهدیکندن هندستانه عازم اولدی . انکلتزه دولتی ایسه شیخ حضرتلرینک هندستانده قالماسنی یرلی علما ورؤسا ایله کوروشمه سنی آرزو ایتهدیکندن مصره هزیمت ایتدی . فقط انکلتزه حکومتی مصرده ده توقف ایتمه سنه مانع اولدیفندن « جامع الازمه » علما و طلبه سنک استدعا و اصرارلرینه رغما مشارالیه استانبوله سفر ایتدی . بوراده صدر اعظم عالی پاشانک حسن قبول و توجهنه نازل اولارق مجلس کبیر معارف اعضا مه تعیین قیلنمشدر . عثمانلی رجال دولت ، اعیان و اکبری مشارالیهک صحبت و حضورندن پک متلذذ و مستفید اولبوردیله .

لىكن مشارالېك نازل حرمت و محبت اولماسى شيخ الاسلام حسن فھمى افندىنىڭ
 رقابىتى جەلپ ايدىيور ، فرصت ايسە ظھور ايتىمكە تاخر ايتيور ، ھنوز
 تأسس ايتىش اولان دارالفنونىدە شيخ جمال الدين افندى برقونفرانس و یرمك
 ايتيور ، قونفرانسىدە برچوق اعيان و اكابر حاضر بولونويورلر . شيخ جمال الدين
 حضرتلرى علوم و فنونك قدر و قيمىتىنى ئاندىن اسلامك نۇقتە نظرىنى ايضاح
 ايدەركن نبوتىدە بىھىت ايدىيور ، مشارالېك بۇ خە و صە ئاندىن افكارىدە شرع
 شريفە مخالف ھېچ بىر نۇقتە اولمايدىنى حالە حسن فھمى افندى صرف شيخ
 جمال الدين حضرتلرىنى نظر عوامدە دوشورمك نىيى ايلە كوپا نبوتى انكار
 ايتىدىكەنى اشاعە ايتىدىيور . مسئلە مطبوعاتە كىيور ، برچوق قىل و قالى موجب
 اوليور ، بالآخرە حكومت طرفىدىن كىندىنە قىل و قالىك دىھى ايتيور استانبولدىن
 بر مدت مفارقت ايتىمەسى لزومى افھام اولتيور . بۇلك اوزرىنە مشارالېك مصرە
 كىدىيور و بورادە رياض پاشا طرفىدىن اكرام و اعزاز اولتيور . علما و طلبەك
 رجاسى اوزرىنە شيخ جمال الدين افندى جامع الازمىدە تدرىساتە شروق ايدىيور
 و بالخاصە تصوف و فلسفە درسلىرىنە صرف دقت ايدىيور . آرزۇمان ايتىدە
 مشارالېك صيت و شەرتى آفاقي طوتيور . بوايسە بىكى حسودلوك و دشتەلىك
 ظھورىنە ميدان و یريور . بورادە مشارالېك قارشى بر جريان ايتيور .
 جريالېك باشىدە انكلترە قونۇولى (ماستر فېقيان) بولتيور . ۱۲۹۶ دە مصرى
 ترك و ھندستانە كلەرك حيدر آباد شەرنە ساكن اولمايە مجبور قاليور . بۇمىاندە
 مصرەدە اختلال ظھور ايدىيور . انكلترە حكومتى شيخ جمال الدين حيدر آباددىن
 مقرر حكومت اولان كلىكتەيە كوندە رىيور و مصر احوالى كسب توضح ايدىنچە
 قدر اورادە قالمايە اجبار ايدىيور . ئانلە بر طرف ايدىلەكەن سوكرە يىشە
 انكلترە حكومتى شېخە اسلام مملەكتلرىنى ترك ايتەيى و آوروپادە ساكن اولقى
 اوزرە برشەر اتخاف ايتەسنى تەكلىف ايدىيور . شيخ لوندردىن انتخاب ايدىيور .
 فقط لوندردە برازاقامتىن سوكرە پارسە كلىيور . و بورادە عروقاتىنى ،
 نامندە مشھور مجموعەسنى نىشرە شىروع ايتىمكە برابر فرانسە مشاھىر علما
 وادىسى ايلە علاقە وارتباطدە بولتيور .

۱۳۰۳ دە ایران شاهی ناصرالدینک دعوتی اوزرینه طهرانه عزیمت ایدیور . شاه مذکور اولجه مشارالیهی حسن قبول ایدیور سه ده بالاخره افکار وحشیانندن توحش ایدمک کندیسنی طهراندن قوتله چیقاریور . شیخ جمال الدین یکیدن لوندیه عزیمت ایدیور . بوراده بر مدت قالدقدن سوکره استانبوله کایور . عبدالحمید کندیسنه ظاهراً حرمت ارازنده قصور ایتیمور ، نشان طاشنده کندیسنه برقوناق تخصیص ایدیور . حقیقت حالده شو قوناق شیخ جمال الدین ایچون محبس اولیور . هر نه ایسه ، بومیانده طهرانده ناصرالدین شاه قتل ایدیور . افواه ناسیده شیخ جمال الدین حضرتلرینک بو وقعه ایله علاقه دار اولدینی سوبله یور . بو ایسه عبدالحمیدک خوف و تلاشی تزئید ایدیور . چوق کچمیور ، مشارالیه بغته وفات ایدیور . اسباب وفاتی ایسه شمعی به قاناز مجهول قالیور

ایشته برحبات که حقیقه رنگین ورنکین در! مشارالیه سیاسة اتحاد اسلامی ، فکر آ حکیم و فیالوف دی . اسلامیتک آلمش اولدینی شکل حاضرینک شدتله محتاج تصفییه و اصلاح اولدینی ، علوم و فنون جدیده نك لزیم اکتسابی شدتله مدافعه ایدمادی و بوتون حیاتی شو قناعت و افکارینی نشر ایتیمه صرف ایله دی . اسلام حکمدارلری کندیسندن قورقدقلری قدر ، انگلیز ، روس حکومتلری ده مرحومدن توحش و دائم کندیسنی تعقیب ایدیور لر دی .

ت . ی .

سایمت

آلتایلره طوغرو

(باشی ۱ نجی ییلک ۱۲ نجی صایسنده)

کوجهلک حیاتی اقتضاسندن اوله رق قازاقلر پک زیاده مسافر پروردلر . فقیر ، زنکین ، بی ، عوام کندیسنه کلن مسافری قبول ایدوب حاله کوره ا کرام ایتک مجبوریتده در . قوجه سی بولونسون ، بولونما سون بر قازاق قادینی